Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksut 2026

Voimassa 1.5.2026 alkaen

Hyväksytty aluevaltuustossa 29.4.2026 § 35

Sisällysluettelo

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuissa noudatettavat yleiset periaatteet....5
1.1. Maksuttomat sosiaali- ja terveyspalvelut....5
1.1.1. Rintamaveteraanien sekä sota- ja sotilasinvalidien maksuttomat palvelut....8
1.1.2. Muualla kuin Suomessa asuvalta perittävät maksut....8
1.2. Maksukyvyn määräytyminen....8
1.3. Maksun periminen....9
1.4. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen....10
1.5. Maksukatto....10
1.6. Käyttämättä jätetty palvelu....11
1.7. Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun....11
1.8. Digipalvelut....12
1.9. Palvelun pitkäaikaisuus....12
2. Terveydenhuollon asiakasmaksut....13
2.1. Käyntimaksut....13
2.1.1. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkäripalvelut....13
2.1.2. Perusterveydenhuollon hoitajapalvelu....13
2.1.3. Päivystys....13
2.1.3.2 Liikkuva päivystys....13
2.1.4. Erikoissairaanhoidon avohoidon palvelut....13
2.2. Päiväkirurgia....15
2.3. Yksilöterapiat....15
2.4. Sarjassa annettavat hoidot....15
2.5. Tilapäinen kotisairaanhoito....15
2.6. Jatkuva ja säännöllinen kotisairaanhoito / kotisairaalahoito....15
2.7. Tilapäinen kotisairaala....16
2.8. Lääkärintodistukset....16
2.9. Lyhytaikainen laitoshoito....16
2.10. Päivä- ja yöhoito....16
2.11. Pitkäaikainen laitoshoito....18
2.12. Lääkinnällisen kuntoutuksen laitoskuntoutusjaksot....18
2.13. Ensihoitoon liittyvä sairaankuljetus....18
2.14. Suun terveydenhuolto....18
2.14.1. Suun perusterveydenhuollon perusmaksu....18

2.14.2. Suun perusterveydenhuollon toimenpidemaksut....18
2.14.3. Hammaslääketieteen opiskelijoiden perusopetuksen hoitoharjoittelu....19
2.14.4. Suun ja leukojen erikoissairaanhoito....20
2.15. Materiaalimaksu....20
3. Sosiaalihuollon asiakasmaksut....20
3.1. Asumispalvelut....20
3.1.1. Ympärivuorokautinen palveluasuminen....20
3.1.2 Perhehoito (ml. ammatillinen perhehoito)....20
3.1.3. Yhteisöllinen asuminen....21
3.2. Laitospalvelu....21
3.2.1. Laitospalvelu....21
Pitkäaikainen....21
3.2.2. Laitospalvelu....21
Lyhytaikainen....21
3.2.3. Laitospalvelu....21
Päivä- tai yöhoito....21
3.3. Kotihoito....21
3.3.1. Kotihoito....21
Säännöllinen....21
3.3.2. Kotihoito....21
Tilapäinen....21
Kuntouttava arviointijakso....21
3.4. Lapsiperheiden kotipalvelu....22
3.5. Tukipalvelut ja muut asumiseen liittyvät palvelut....22
3.5.1. Ateriapalvelut....22
3.5.2. Asiointipalvelu....22
3.5.3. Siivouspalvelu....22
3.5.4. Vaatehuoltopalvelu....22
3.5.5. Turva-auttamispalvelu....22
3.5.6. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta ohjautuva turva-auttajakäynti....22
3.5.7. Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä tai tukeva palvelu....22
Kuntouttava päivätoiminta....22
3.5.8. Kauppapalvelu....22
3.6. Omaishoito, omaishoitajan lakivapaat....22
Hoidettavalta omaishoitajan vapaan ajalta perittävä maksu....22
3.7. Läheistään hoitavan vapaa....22

Hoidettavalta hoitajan vapaan ajalta perittävä maksu....23
3.8. Liikkumista tukeva palvelu....23
3.9. Lastensuojelu....23
3.10 Sijaishoito....23
4. Sosiaalihuollon asiakasmaksut: vammaispalvelut....23
4.1. Vammaisen henkilön valmennus, asumisvalmennus....24
4.2. Asumisen tuki, ryhmämuotoinen asuminen....24
4.3. Lapsen asumisen tuki....24
4.4. Lyhytaikainen huolenpito....26
4.5. Vammaisen henkilön päivätoiminta....26
4.6. Vammaisen henkilön liikkumisen tuki....26
4.7. Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta....26
4.8. Laitospalvelu erityishuoltona....27
4.9. Ympärivuorokautinen palveluasuminen erityishuoltona....27
5. Sosiaalihuollon asiakasmaksut: ateriamaksut....27
5.1. Ateriamaksut....27
Liite 1 Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu....29
Liite 2 Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu....32

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuissa noudatettavat yleiset periaatteet

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen määrittelyssä sovelletaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, jäljempänä Asiakasmaksulaki), lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (1201/2020 ja 791/2022) ja asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992; jäljempänä Asiakasmaksuasetus).

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat voimassa 1.1.2026 alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestämissä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Asiakasmaksulakia ja asetusta sovelletaan myös hyvinvointialueen ostopalveluna järjestämään palveluun.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voidaan periä henkilön maksukyvyn mukaan. Palveluista perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen (Asiakasmaksulaki 1 ja 2 §).

Osa sosiaali- ja terveydenhuollon maksuista on sidottu indekseihin. Indeksitarkistukset tehdään joka toinen vuosi.

1.1. Maksuttomat sosiaali- ja terveyspalvelut

Maksuttomat sosiaalipalvelut:

- sosiaalityö
- sosiaaliohjaus
- palvelutarpeen arviointikäynnit
- sosiaalinen kuntoutus
- polikliininen päihdehuolto
- perhetyö
- kasvatus- ja perheneuvonta
- lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta
- tuetut tapaamiset ja valvotut vaihdot
- avioliittolaissa (234/1929), vanhemmuuslaissa (775/2022) adoptiolaissa (22/2012), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975), lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983), elatustukilaissa (580/2008) ja eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (583/2008) hyvinvointialueen tehtäväksi säädetyt palvelut; sekä
- lastensuojelulaissa (683/83) tarkoitettu lasten ja nuorten huolto;
- sosiaalihuoltolain 24 a §:ssä tarkoitetut erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen kohdennetut avopalvelut lukuun ottamatta asumispalveluja
- päiväkeskuspalvelu päihdetyön erityisenä palveluna
- mielenterveystyön palveluna järjestettävä psykososiaalinen tuki
- vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta
- henkilölle hänen sosiaalihuoltoaan koskevissa asioissa annetut asiakirjat.

Vammaispalvelujen maksuttomat palvelut

Uuden vammaispalvelulain voimaan tullessa 1.1.2025 vireille tulevat hakemukset on käsiteltävä noudattaen uuden lain säännöksiä. Uuden lain voimaan tullessa vireillä ollut muutoksenhakuasia käsitellään loppuun noudattaen uuden lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kumotun lain perusteella tehdyt päätökset pysyvät voimassa päätöksiin merkityn voimassaoloajan, kuitenkin enintään kolme vuotta uuden

lain voimaantulosta. Päätökset on kuitenkin saatettava uuden lain mukaisiksi vammaisen henkilön aloitteesta aina tai hyvinvointialueen aloitteesta silloin, kun vammaisen henkilön palvelutarve sitä edellyttää.

Uuden lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella vammaiselle henkilölle määrätty asiakasmaksu ja palvelun maksuttomuus ovat voimassa maksua tai palvelua koskevaan päätökseen merkityn voimassaoloajan tai kunnes vammaisen henkilön päätökset saatetaan vammaispalvelulain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisiksi, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaan tulosta.

Asiakkaan maksuttomat palvelut uuden vammaispalvelulain (675/2023) nojalla 1.1.2025 alkaen

- Valmennus (VPL 7 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta ja valmennukseen liittyvästä liikkumisen tuesta
- henkilökohtainen apu (VPL 9 §)
- erityinen osallisuuden tuki (VPL 12 §)
- vaativa moniammatillinen tuki (VPL 16 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- asumisen tuki (VPL 18 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- kotona järjestettävä lapsen asumisen tuki (VPL 19 §)
- esteettömän asumisen tuki (VPL 22 §)
- lyhytaikainen huolenpito (VPL 24 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- päivätoiminta (VPL 25 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta (VPL 27§), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- liikkumisen tuki (VPL 28 §). Peritään enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.
- VPL 34 §:ssä tarkoitetut muut vammaispalvelulain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittavat palvelut
- tuettu päätöksenteko (14 §), kun palvelua aletaan järjestämään 1.1.2025 lukien

Kaikkiin edellä mainittuihin vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin liittyvä apu ja tuki ovat maksuttomia. Lisäksi maksuttomia ovat:

- lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito (VPL 24 §)
- päivätoiminnan (VPL 25 §) ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan (VPL 27 §) matkat (mikäli asiakas täyttää liikkumisen tuen palvelun myöntämisperusteet)
- asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut

Asumisen tuesta ja henkilökohtaisesta avusta peritään saatua korvausta vastaava maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain nojalla.

1.1.2025 voimaan tulleen kehitysvammaisten erityishuoltolain muutoslain (676/2023) palveluista maksuttomia ovat:

- erityishuolto ja tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon tai sitä edeltävään tutkimukseen määrätyn henkilön kuljetus toimintayksiköiden välillä

Maksuttomat terveyspalvelut:

- terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä koskevat palvelut
    - terveysneuvonta ja terveystarkastukset
    - seulonnat valtakunnallisen seulontaohjelman mukaisesti
    - neuvolapalvelut

    - opiskeluhuoltopalvelut
    - kouluterveydenhuolto myös 18 vuotta täyttäneiltä
    - opiskeluterveydenhuolto, pois lukien 18 vuotta täyttäneiden sairaanhoito
- perusterveydenhuollon palvelut:
    - alle 18-vuotiaiden avosairaanhoidon palvelut
    - perusterveydenhuollon mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoidon käynnit
    - sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kätilön vastaanotto
    - kuntoutusneuvonta ja kuntoutusohjaus, kuntoutusarvio, joka käsittää seuraavat toiminnot: kuntoutusohjaajan tekemä kuntoutustarpeen arviointi, kotikuntoutuksen ensimmäinen käynti ja asiantuntijapalveluissa pitkien kuntoutuksien välissä tehtävät arviot, työkyvynarvio
    - apuvälinepalvelut ja sopeutumisvalmennus
    - laboratorio- ja kuvantamistutkimukset hyvinvointialueen lääkärin lähetteellä
- pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet
- lääkärintodistus tai -lausunto, joka tarvitaan:
    - asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 1 kohdan d alakohdan mukainen maksuton perusterveydenhuollon todistus tai lausunto, joka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi, sairausvakuutuslain (1224/2004) 5 luvun nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi
    - viranomaistahon pyytämänä
    - ammatillisessa toisen asteen koulutuksessa olevan opiskelijan säädösperusteisen ajoluvan saamiseksi sen vuoden loppuun asti, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta, minkä jälkeen ajokorttitodistuksesta peritään tämän hinnaston mukainen asiakasmaksu
- tartuntatautien ehkäisy ja hoito:
    - kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvät rokotukset, valtioneuvoston päättämät yleiset vapaaehtoiset rokotukset sekä tartuntatautilain mukaiset muut rokotukset
    - yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet sekä altistuneen karanteeni ja eristäminen
    - valvottavan tartuntataudin hoitoon määrätyt lääkkeet sekä HIV-infektion, sankkerin, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimus, hoito sekä hoitoon ja ehkäisyyn määrätyt lääkkeet
- erikoissairaanhoito:
    - poliklinikan antama tutkimus ja hoito alle 18-vuotiaalle henkilölle
    - seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustettujen tukikeskusten tarjoamat palvelut (Euroopan neuvoston yleissopimus 53/2015). Seksuaalisen väkivallan uhreilta ei peritä asiakasmaksuja silloin, kun tutkimus tai hoitotoimenpiteet liittyvät seksuaalisen väkivallan aiheuttamien somaattisten tai psyykkisten ongelmien hoitoon.
    - päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama tutkimus, hoito ja seuranta. Mikäli päihteitä käyttävä, raskaana oleva henkilö tarvitsee raskausaikana terveyspalveluita, jotka eivät suoraan liity raskauteen, peritään näistä palveluista normaalit asiakasmaksut.
    - psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettu hoito, lukuun ottamatta siihen liittyvää osittaista ylläpitoa
    - hengityshalvauspotilaalle / hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle annettava hoito ja ylläpito terveydenhuollon laitoshoidon aikana sekä hoitoon liittyvät kuljetukset
    - ihmisen elinten, kudoksien tai solujen elävän luovuttajan tutkimus ja hoito
    - alle 18-vuotiaalle henkilölle annettava hoito ja ylläpito, kun hoitopäiviä kalenterivuodessa on kertynyt yli seitsemän
    - alle 18-vuotiaalle sarjassa annettava lääkinnällinen kuntoutus ja hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoito sekä muu vastaava hoito samoin kuin jatkuva dialyysihoito

- lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävä tutkimus, sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus
- lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitus, tarpeellinen uusiminen ja huolto, pois lukien muun lainsäädännön nojalla korvattavat apuvälinepalvelut
- ensihoito, lukuun ottamatta ensihoitoon liittyvää sairaankuljetusta
- sairaalaan sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus sairaankuljetusajoneuvolla toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon
- diagnostiset tutkimukset ilman poliklinikkakäyntiä.

1.1.1. Rintamaveteraanien sekä sota- ja sotilasinvalidien maksuttomat palvelut

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut perustuvat lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1184/1988) ja lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta (54/2019) sekä asetukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1348/1988). Sotainvalidien kotona asumista tukevat palvelut perustuvat sotilasvammalakiin (404/1948).

Valtionkonttorin ohjeen mukaan palvelut (myös ympärivuorokautinen palveluasuminen, laitospalvelu) myönnetään asiakkaalle palvelutarpeen arvioinnin perusteella ja ne ovat asiakkaalle maksuttomia.

Asiakasmaksuasetuksen § 9 mukaan rintamaveteraaneilta ja sotainvalideilta ei saa periä maksua hampaiden tarkastuksesta, ehkäisevästä hoidosta eikä protetiikkaan liittyvästä kliinisestä työstä.

Rintamaveteraaneilta, rintamapalvelutunnuksen saaneilta (Kela-kortissa merkintä R), sotainvalideilta ja sota-arkiston tunnuksen saaneilta miinanraivaajilta ei peritä asiakasmaksua aluevaltuuston päätöksen 23.11.2022 § 137 perusteella seuraavista:

- perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynti
- erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynti
- erikoissairaanhoidon hoitajavastaanotto
- kiirevastaanotto- ja päivystyskäynti

1.1.2. Muualla kuin Suomessa asuvalta perittävät maksut

Jos asiakkaalla ei ole Suomessa kotikuntaa tai jos asiakasta ei rinnasteta hyvinvointialueen asukkaaseen siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 §:ssä säädetään, peritään hänelle annetusta terveydenhuollon palvelusta hyvinvointialueelle aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu, jollei Suomea sitovasta kansanvälisestä sopimuksesta tai Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Edellä mainittuja maksua ei peritä tartuntatautilain 44 §:ssä, 45 §:n 1 momentissa ja 47 §:ssä tarkoitetuista rokotuksista, yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta tutkimuksesta ja terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitetusta kiireellisestä hoidosta sekä yleisvaarallisen tartuntataudin hoitoon määrätyistä lääkkeistä, raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrätyistä lääkkeistä lukuun ottamatta tilapäisesti Suomessa oleskelevia henkilöitä sekä niitä, jotka saavat kustannuksiin korvausta muun lajin nojalla tai vakuutuksen perusteella.

1.2. Maksukyvyn määräytyminen

Maksu tulee tarkistaa silloin, kun

1) asiakkaan tai hänen perheensä tulot ovat muuttuneet;

2) asiakkaan tai hänen puolisonsa oikeus 10 c, 10 d tai 10 g §:ssä säädettyihin vähennyksiin on muuttunut;
3) perheen olosuhteet ovat muuttuneet;
4) maksu osoittautuu virheelliseksi;
5) asiakkaalle laadittua asiakassuunnitelmaa muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen;
6) hyvinvointialueen maksuperusteita muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen. (8.7.2022/600)

Jos maksua koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta, kun on ilmeistä, että maksua määrättäessä huomioon otettavat perheen olosuhteet ovat muuttuneet.

Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut määrätään toistaiseksi. Palvelujen käyttäjän tai perheen maksukyvyn olennaisena muutoksena pidetään vähintään 5 %:n muutosta asiakkaan tuloissa ja tällöin tehdään uusi päätös. Tämä koskee kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden maksukyvyn mukaisia asiakasmaksuja. Mikäli hoitomaksun perusteeksi ilmoitetut tulot osoittautuvat virheellisiksi, maksu voidaan oikaista enintään vuoden ajalta. Asiakkaalla on ilmoitusvelvollisuus muutoksista.

1.3. Maksun periminen

Asiakasmaksulaki 734/1992, 2a § ja 2b §):

Hyvinvointialueen on annettava asiakkaalle maksua koskevaa päätöstä vastaava lasku. Laskussa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

1) laskun päivämäärä;
2) asiakas, jolta maksu peritään;
3) palvelu, josta maksu peritään;
4) maksun suuruus ja peruste;
5) julkinen tai yksityinen palveluntuottaja, jonka antamasta palvelusta maksu peritään;
6) sen tahon nimi ja yhteystiedot, jolta asiakas voi pyytää tarvittaessa lisätietoja laskusta;
7) tieto siitä, kerryttääkö perittävä maksu 6 a §:ssä tarkoitettua maksukattoa; jos maksu kerryttää maksukattoa, laskussa on lisäksi oltava tieto siitä, että asiakkaan on seurattava itse maksukattonsa ylittymistä.

Muuhun laskuun kuin 2 b §:ssä tarkoitettua päätöstä koskevaan laskuun on liitettävä oikaisuvaatimusohje. Maksua perittäessä on otettava huomioon asiakkaan yksityisyyden suoja ja henkilökohtainen turvallisuus.

Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta

Hyvinvointialueen on annettava asiakkaalle päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta. Päätöksessä on oltava ainakin seuraavat tiedot: (8.7.2022/600)

1) päätöksen tehnyt viranhaltija ja päätöksen tekemisen ajankohta;
2) asiakas, johon päätös välittömästi kohdistuu;
3) palvelu, jota päätös koskee;
4) palvelusta perittävän maksun suuruus ja peruste;
5) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asiakas voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusohje.

1.4. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja alennetaan asiakasmaksulain 11 §:n säännösten mukaisesti 1.1.2023 alkaen. Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin, kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden

Asiakkaalle on annettava tieto maksun alentamisen ja perimättä jättämisen osalta ennen ensimmäistä palvelutapahtumaa (sosiaali- ja terveydenhuollossa tapahtuva asiakaskontakti, asiakaskäynti tai hoitojakso) tai sen yhteydessä. Jos tiedon antaminen ei ole mahdollista ennen palvelutapahtumaa tai sen yhteydessä, sen voi antaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään maksua perittäessä. Tieto on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön.

Tietoa annettaessa asiakkaalle on annettava sen tahon nimi ja yhteystiedot, jolta asiakas voi tarvittaessa pyytää lisätietoja. Tieto on annettava asiakkaalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai suullisesti. Tieto voidaan antaa myös asiakkaan yksilöivän sähköisen palvelun välityksellä. Jos tieto annetaan muulla tavalla kuin kirjallisesti, asiakkaalle on hänen pyynnöstään annettava tieto myös kirjallisena.

1.5. Maksukatto

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietyille asiakasmaksuille on hyväksytty maksukatto, joka on 815 euroa kalenterivuodessa. Asiakas maksaa kalenterivuoden aikana maksukaton piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja vain maksukattoon saakka. Maksukaton piiriin kuuluvat maksut on määritelty asiakasmaksulain 6 a §:ssä. Lyhytaikaista terveydenhuoltolain 67 §:n 1 momentissa tarkoitettua laitoshoitoa tai lyhytaikaista sosiaalihuoltolain 22 §:ssä tarkoitettua laitospalvelua saavan 18 vuotta täyttäneen asiakkaan ylläpidosta saadaan kuitenkin periä enintään 26,80 euroa vuorokaudelta, vaikka maksukatto olisi ylittynyt.

Maksukaton piiriin kuuluvat:

- perusterveydenhuollon avosairaanhoidon palvelut
- erikoissairaanhoidon poliklinikan tutkimus ja hoito
- päiväkirurginen toimenpide
- suun ja hampaiden tutkimus ja hoito hammasteknisiä kuluja lukuun ottamatta
- suun ja leukojen erikoissairaanhoidon hoitotoimenpide
- terveydenhuollon ammattihenkilön antama fysioterapia, neuropsykologinen kuntoutus, ravitsemusterapia, jalkojenhoito, puheterapia, toimintaterapia ja muu niihin rinnastettava toimintakykyä parantava ja ylläpitävä hoito
- sarjahoidon maksut, tilapäinen kotisairaanhoito ja tilapäinen kotisairaalahoito
- lyhytaikainen laitoshoito (Terveydenhuoltolaki 67 §)
- lyhytaikainen päivä- ja yöhoito
- lyhytaikainen laitospalvelu (Sosiaalihuoltolaki 22 §)
- lääkinnällisen kuntoutuksen laitoskuntoutusjakso, jota annetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain tai vammaispalvelulain mukaisia palveluja saavalle henkilölle.

Maksukaton piiriin eivät kuulu:

- sosiaalihuollon palvelut lukuun ottamatta lyhytaikaista laitospalvelua
- tulosidonnaiset maksut
- palvelusetelin tai kuljetuspalveluiden omavastuuosuudet

- tilapäinen kotihoito
- omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta hoidettavalta perittävät maksut
- terveydenhuollon todistusmaksut
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu
- sairaankuljetus
- yksityislääkärin lähetteellä tehdyt laboratorio- ja kuvantamistutkimukset
- täysin yksityiset palvelut, joiden järjestämisestä hyvinvointialue ei vastaa
- maksut, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi työtapaturmavakuutuksen perusteella
- maksu, joka on peritty henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, lukuun ottamatta maksua, joka on peritty henkilöltä, jolla on Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeus terveyspalveluihin samoin edellytyksin kuin Suomessa asuvalla henkilöllä tai joka sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 56 §:n mukaan rinnastetaan hyvinvointialueen asukkaaseen. (8.7.2022/600)

1.6. Käyttämättä jätetty palvelu

Maksu käyttämättä jätetystä palvelusta on 73,70 €/kerta.

Maksu peritään silloin, jos asiakas tai hänen edustajansa on varannut vastaanottoajan terveydenhuollon palveluihin tai sosiaali- tai terveydenhuollon lyhytaikaisen hoito- tai asumispalvelupaikan ja on ilman hyväksyttävää syytä ja varattua aikaa tai paikkaa ennalta peruuttamatta jäänyt saapumatta varattuna aikana vastaanotolle tai asianomaiseen yksikköön. Maksu voidaan periä, vaikka itse palvelu olisi maksuton.

Maksu peritään kuitenkin vain, jos maksun perimistä ei ole pidettävä kohtuuttomana ja asiakkaalle on varauksen yhteydessä ilmoitettu mahdollisuudesta periä tämä maksu sekä annettu ohjeet ajan peruuttamiseksi ennalta. Maksua ei peritä, jos käynti on peruttu edelliseen arkipäivään klo 15 mennessä eikä silloin, kun poisjäännille ilman peruutusta on hyväksyttävä tai väistämätön syy. Maksun perimistä sekä ajan tai paikan peruuttamista koskevat tiedot on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää niiden sisällön.

Maksu voidaan periä myös silloin, kun hyvinvointialue on asiakkaan tai tämän edustajan aloitteesta varannut asiakkaalle vastaanottoajan (esim. kutsu määräaikaistarkastukseen) ja asiakas on saanut tiedon tehdystä ajanvarauksesta.

Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta, päihdepalveluihin erikoistuneissa yksiköissä eikä päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnatuissa palveluissa.

Maksu on mahdollista periä myös käyttämättä jätetystä etävastaanotosta. Laissa säädetään tarkemmin edellytyksistä maksun perimiselle.

1.7. Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon, pitkäaikaisen laitoshoidon ja jatkuvan säännöllisen kotona annettavan palvelun maksu peritään, vaikka palvelu keskeytyisi tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä.

Jos palvelu keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään edellä mainituilta viideltä päivältä.

Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan.

1.8. Digipalvelut

Sosiaali- ja terveyspalveluja voidaan antaa tavanomaisena käyntiasiointina tai digipalveluna/sähköisenä asiointina. Maksullinen digipalvelu-/etäkäynti korvaa tavanomaisen fyysiseen käyntiasiointiin perustuvan palvelun ja vastaa sisällöllisesti perinteistä henkilökohtaisen käyntiin perustuvaa hoito- tai palvelukontaktia.

Digipalveluna tarjottava etäkäynti toteutetaan kaksisuuntaisesti tietoliikenneyhteyden avulla esimerkiksi tietokoneella, älypuhelimella tai tabletilla. Käyntiasiointia korvaava digipalvelu, josta peritään asiakasmaksu, on lähtökohtaisesti vuorovaikutteista ja on suunnattu asiakkaalle yksilöllisesti.

Mikäli digipalveluna tuotetulle palvelulle ei ole erikseen hinnastossa määriteltyä maksua, digipalveluna tuotetusta palvelusta peritään hinnaston mukainen fyysisen käynnin asiakasmaksu. Jos palvelu on hinnaston mukaan maksuton, digipalveluna tuotettu palvelu on niin ikään asiakkaalle maksuton.

Digitaaliset/sähköiset terveydenhuollon palvelut kerryttävät maksukattoa samalla tavoin kuin perinteiset käyntiin perustuvat palvelut.

Maksullinen digipalvelu/etäkäynti vaatii terveydenhuollossa aina tunnistautumisen ja perustuu potilastietojärjestelmään tehtävään kirjaukseen. Anonyymisti annettu terveysneuvonta ja ohjaus ei ole käyntiasiointia korvaavaa maksullista palvelua.

Ikääntyneiden palveluissa käytössä olevat digipalvelut toteutetaan hyvinvointialueen sopimuksessa olevien päätelaitteiden tai sensoriteknologian kautta. Hyvinvointialue luovuttaa päätelaitteen ja/tai sensorit kotihoidon asiakkaan käyttöön asiakkaan toteuttamissuunnitelmaan kirjattujen etäkäyntien tai etäryhmätoiminnan keston ajaksi. Etäkotikäynti ja etäryhmätoiminta sisältyvät kotihoidon asiakasmaksuun.

Kuntouttavaa päivätoimintaa voidaan järjestää myös etäryhmätoimintana, jolloin hyvinvointialue luovuttaa päätelaitteen asiakkaan käyttöön palvelun keston ajaksi. Etäryhmätoiminnassa on kertakohtainen asiakasmaksu. Ikääntyneiden palveluiden tarjoamat digipalvelut ovat sosiaalipalveluja, jotka eivät kerrytä maksukattoa.

1.9. Palvelun pitkäaikaisuus

Perhehoidon, ympärivuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon osalta palvelu katsotaan pitkäaikaiseksi silloin, kun sen arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (Laki 7b §).

Kotiin annettavien palvelujen (kotisairaanhoito, kotisairaalahoito, lapsiperheen kotipalvelu, kotihoito) osalta pitkäaikaisuuden edellytyksenä on se, että asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja lisäksi palvelun arvioidaan kestävän vähintään 2 kuukautta, tai palvelu on tosiasiallisesti kestänyt jo vähintään 2 kuukautta.

2. Terveydenhuollon asiakasmaksut

2.1. Käyntimaksut

2.1.1. Perus-terveyden-huollon avohoidon lääkäripalvelut	Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanottopalvelu: 30,20 €/käynti. Vastaanottokäyntiä korvaava lääkärin etä-/digivastaanotto: 30,20 € /käynti. Maksun saa periä ainoastaan kolmelta ensimmäiseltä käynniltä Varhan terveyskeskuksessa kalenterivuoden aikana.	Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Palvelu on maksuton takuueläkkeen saajille tai voimassa olevan myönteisen toimeentulotukipäätöksen käynnin yhteydessä esittäville asiakkaille Maksu peritään myös opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen sairaanhoidosta. Kerryttää maksukattoa.
2.1.2. Perus-terveyden-huollon hoitajapalvelu	Perusterveydenhuollossa sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kätilön vastaanotot ovat maksuttomia, kun hoitovastuu on hoitajalla. Mikäli vastaanottotapahtuma muuttuu lääkärin vastuulle, peritään lääkärin vastaanottopalvelun maksu.	Maksua ei peritä rokottamisesta tai rokotteista (rokoteaineista), mikäli rokottaminen perustuu kansalliseen rokotusohjelmaan tai kyse on lääkärin määräykseen perustuvasta perussairauden vuoksi tarpeellisesta rokottamisesta (ts. kun rokottaminen kuuluu potilaan sairauden hoitoon).
2.1.3. Päivystys	Perusterveydenhuollon ja sairaalan yhteispäivystys: 71,30 €/käynti.	18 vuotta täyttäneeltä asiakkaalta voidaan periä enintään 71,30 € käynniltä sotekeskuksen ja sairaalan yhteisesti sairaalassa järjestämän päivystyksen yhteydessä Maksua ei saa periä psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annetusta hoidosta. Jos potilas poliklinikalla suoritetun tutkimuksen jälkeen otetaan välittömästi sairaalaan hoidettavaksi, peritään häneltä päivystyskäynnin maksun sijaan hoitopäivämaksu. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.1.3.2 Liikkuva päivystys	Asiakasmaksu liikkuvan päivystyksen käynnistä asiakkaan kotona tai asumispalveluyksikössä: 25,00 €/käynti.	Maksuun sisältyvät liikkuvan päivystyksen yksikön tutkimukset ja hoitotoimet tarvikkeineen. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen asumispalvelun asukkaita ei laskuteta. Kerryttää maksukattoa.
2.1.4. Erikois-sairaanhoidon avohoidon palvelut	Erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu 71,30 /käynti. Hoitokäynti sairaanhoitajalla erikoissairaanhoidossa 51,35 €/ käynti. Vastaanottokäyntiä korvaava etä-/digivastaanotto erikoissairaanhoidossa 35,65 €/käynti. Vastaanottokäyntiä korvaava	Terveydenhuoltolaissa tarkoitetun erikoissairaanhoitoa toteuttavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön poliklinikalla tutkittavalta tai hoidettavalta voidaan periä enintään 71,30 € käynniltä. Erikoissairaanhoidon etävastaanoton maksu on 50 % polikliinisesta maksusta. Poliklinikkamaksu peritään myös: - osastojen jälkipoliklinikkakäynneiltä ja muilta poliklinikkakäynneiltä osastoilla

	etä-/digivastaanotto sairaanhoitajalla erikoissairaanhoidossa: 25,70 €/ käynti.	- palliatiivisen poliklinikan käynneiltä - muistikeskuksen lääkärin vastaanotolla käytetään perusterveydenhuollon avohoidon lääkäripalveluiden maksuja Kerryttävät maksukattoa.

2.2. Päiväkirurgia	Päiväkirurginen toimenpide: 233,80 €.	Päiväkirurgisesta toimenpiteestä, joka tehdään leikkaussalissa ja joka edellyttää yleisanestesiaa, laajaa puudutusta tai suonensisäisesti annettavaa lääkitystä, voidaan periä enintään 233,80 €. Jos hoito jatkuu seuraavaan päivään, peritään hoidosta lisäksi hoitopäivämaksu toimenpidettä seuraavilta päiviltä. Kerryttää maksukattoa.
2.3. Yksilöterapiat	Yksilöterapia: 19,90 € /kerta.	Yksilöterapia: - fysioterapia - ravitsemusterapia - jalkojenhoito - puheterapia - toimintaterapia - muut näihin rinnastettavat toimintakykyä parantavat ja ylläpitävät hoidot - neuropsykologinen kuntoutus Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.4. Sarjassa annettavat hoidot	Sarjahoito: 19,90 €/kerta. Toimintakykyä tukevien palvelujen ryhmäsarjahoito: 9,95 €/kerta.	Sarjahoitoa on yli kolmen kerran hoitojakso Peritään enintään 45 kerrasta kalenterivuodessa. Palvelu on asiakasmaksuasetuksen perusteella maksuton alle 18-vuotiaille. Maksu voidaan periä myös kotidialyysihoidon avustajakäynneistä (päiväkohtainen maksu). Toimintakykyä tukevien palvelujen ryhmässä toteutettavasta sarjahoidosta peritään 50 % yksilökäynteinä toteutettavan sarjahoidon asiakasmaksusta. Kerryttää maksukattoa.
2.5. Tilapäinen kotisairaanhoito	Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynti: 27,60 €/käynti. Sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, suuhygienistin, hammashoitajan, terapeuttien kotikäynti: 17,50 €/käynti. Neuvolaterveydenhoitajan kotikäynti: maksuton.	Laskutetaan max. 2 käyntiä/vrk. Tilapäisestä kotisairaanhoidosta ei saa periä erikseen maksua sellaiselta henkilöltä, joka saa jatkuvaa kotisairaanhoitoa. Neuvolaterveydenhoitajan kotikäynti on maksuton. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.6. Jatkuva ja säännöllinen kotisairaanhoito / kotisairaalahoito	Tulosidonnainen	Kotisairaanhoidosta ja kotisairaalahoidosta peritään maksua, jos asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja lisäksi palvelun sen alkamisesta lukien arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kaksi kuukautta. Palvelun kuukausimaksun määrittely perustuu asiakkaan bruttotuloihin. Määräytymisperusteet liite 1. Maksu ei kerrytä maksukattoa.

2.7. Tilapäinen kotisairaala	Kotisairaala: 32,80 €/päivä. Asiakasmaksu käynnistä kotisairaalan toimipisteellä: 19,90 €/päivä.	Maksuun sisältyvät kotisairaalan hoitoon liittyvät lääkkeet ja hoitotarvikkeet. Käyntien määrää päivää kohden ei ole rajattu. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.8. Lääkärin-todistukset	Lääkärintodistus A) maksuton B) 60,60 € C) 72,80 € D) lääkärikäynti 30,20 € tai poliklinikkamaksu.	A) Lääkärintodistukset tai -lausunnot, jotka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi, sairausvakuutuslain (1224/2004) 5 luvun nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai sellaisen lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi, jonka kesto on enintään sairausvakuutuslain 8 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun omavastuuajan pituinen, ovat maksuttomia. B) Muilta osin terveydenhuollon ammattihenkilön antamista todistuksista ja lausunnoista veloitetaan 60,60 €. C) Ajokortin saamiseksi tarvittavasta lääkärintodistuksesta veloitetaan 72,80 €. D) Lääkärikäynneistä peritään todistusmaksun lisäksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin käyntimaksu 30,20 € kohdan 2.1.1 mukaisesti tai erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu kohdan 2.1.4. mukaisesti. Todistuksista perittävä maksu ei kerrytä maksukattoa. Lääkärikäynnin maksu kerryttää asiakasmaksukattoa.
2.9. Lyhytaikainen laitoshoito	Lyhytaikainen vuodeosastohoito: 71,50 €/vrk. Maksu hoidosta ja ylläpidosta päihdevieroituksessa ja päihdelaitoskuntoutuksessa: 71,50 €/vrk. Maksu hoidosta ja ylläpidosta psykiatrian toimintayksikössä: 32,80 €/vrk Maksukaton ylittymisen jälkeen: 26,80 €/vrk	Hoitopäivämaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jolloin asiakas siirtyy. Jos asiakas siirtyy Varhan hyvinvointialueen sisällä laitoshoidosta välittömästi asumispalveluyksikköön, ei lähettävä yksikkö peri maksua lähtöpäivältä. Maksu peritään alle 18-vuotiailta enintään seitsemältä (7) vuorokaudelta kalenterivuodessa. Maksua ei peritä mielenterveyslain perusteella järjestetyn tarkkailun ajalta, jos tarkkailtavaksi otettua ei tarkkailun perusteella määrätä mielenterveyslaissa tarkoitettuun tahdosta riippumattomaan hoitoon. Kerryttää maksukattoa. Maksukaton täyttymisen jälkeen asiakasmaksua ei peritä päihdevieroituksesta psykiatrisessa toimintayksikössä.
2.10. Päivä- ja yöhoito	Päivä- tai yöhoito: 32,80 €/vrk.	Alle 18-vuotiailta peritään enintään seitsemältä (7) vuorokaudelta kalenterivuodessa. Kerryttää maksukattoa. Ei peritä psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä

		annetusta hoidosta eikä polikliinisesta päihdehuollosta. Psykiatrian päiväsairaalatoiminnassa hoitoon liittyvästä osittaisesta ylläpidosta peritään kuitenkin maksu 26,80 €/vrk.

2.11. Pitkäaikainen laitoshoito	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 131 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioon otettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä ovat tarkemmin liitteessä 2.
2.12. Lääkinnällisen kuntoutuksen laitoskuntoutusjaksot	Tutkimus- ja kuntoutushoito: 24,60 €/vrk.	Lääkinnällisen kuntoutuksen laitoskuntoutusjaksoina järjestetään-vammaiselle henkilölle terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna laitoshoitona annettua kuntoutushoitoa ja kehitysvammaisten erityishuoltona annettua kuntoutushoitoa. Maksua ei peritä lähtöpäivältä, jos asiakas siirtyy toiseen laitokseen, eikä maksua peritä kokonaiselta poissaolopäivältä. Peritään alle 18-vuotiailta enintään seitsemältä (7) vuorokaudelta kalenterivuodessa. Kerryttää maksukattoa.
2.13. Ensihoitoon liittyvä sairaan-kuljetus		Sairaankuljetusajoneuvolla suoritetusta sairaankuljetuksesta voidaan periä enintään valtioneuvoston asetuksella vahvistetun taksan mukainen maksu. Tämä maksu voidaan periä myös silloin, kun annetun ensihoidon ansiosta potilaan tila on korjaantunut siinä määrin, että kuljetusta hoitopaikkaan ei ole tarvinnut suorittaa. Kaikki Kelan sairasvakuutuspiiriin kuuluvat maksavat sairaankuljetuksen Kelan yhteen suuntaan tehtävästä matkasta määrittämän omavastuun. Maksua ei saa periä lääkärin määräämästä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon. Sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaan vakuutetulla on oikeus saada sairaankuljetuksesta aiheutuneista kustannuksista korvausta siten kuin mainitussa laissa säädetään.
2.14. Suun terveydenhuolto		
2.14.1. Suun perus-terveydenhuollon perusmaksu	Suuhygienisti: 14,80 €/käynti Hammaslääkäri: 19,10 €/käynti Erikoishammaslääkäri: 28,10 €/käynti.	Perusmaksun lisäksi peritään tutkimus- ja hoitomaksut voimassa olevan suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen vaativuuden mukaan. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.14.2. Suun perus-terveydenhuollon toimenpidemaks	Kuvantamistutkimukset hammasröntgen: 12,30 €/kuva panoraamaröntgen: 27,60 €/kuvaus Ehkäisevä suun terveydenhoito: 12,30 €/käynti	Lisäksi laskutetaan perusmaksu. Ehkäisevään hoitoon kuuluvat toimenpideluokituksen SC-ryhmän ehkäisevän suun terveyden edistämisen toimenpiteet 12,30 € käyntikerralta.

ut	Tutkimukset, hammastarkastukset ja sairauksien hoito: vaativuusluokka 0–2: 12,30 €/käynti vaativuusluokka 3–4: 27,60 €/käynti vaativuusluokka 5–7: 54,70 €/käynti vaativuusluokka 8–10: 80,20 €/käynti vaativuusluokka 11: 112,50 €/käynti. Proteettinen toimenpide: proteesin pohjaus: 80,20 € proteesin korjaus: 54,70 € akryyliosa- ja kokoproteesi: 268,30 € kruunut ja sillat: 268,30 €/hammas rankaproteesi: 325,60 €	Maksu tutkimuksesta, hammastarkastuksesta ja sairauksien hoidosta määräytyy toimenpideluokituksen vaativuusluokan mukaan. Maksu proteettisista toimenpiteistä määräytyy toimenpideluokituksen mukaan. Lisäksi peritään proteesien valmistuksesta aiheutuvat hammastekniset kustannukset. Erikoismateriaaleista voidaan periä enintään todellisia kustannuksia vastaava maksu. Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Hammastekniset kulut voidaan periä myös alle 18-vuotiailta, mikäli oikomislaitteen häviäminen tai vahingoittuminen on aiheutunut käyttöohjeiden vastaisen menettelyn tai ilmeisen huolimattomuuden vuoksi. Kerryttävät maksukattoa hammasteknisiä kustannuksia lukuun ottamatta.
2.14.3. Hammas-lääketieteen opiskelijoiden perusopetuksen hoitoharjoittelu	Protetiikan hoitotoimenpiteiden (toimenpideluokituksen SP-luokan koodit) hinta alennetaan 20 % Varhassa päätetyistä asiakasmaksuasetuksen hinnoista. Hammastekniset kulut peritään täysimääräisesti asiakkaalta todellisten laboratoriokustannusten mukaisesti Opetusklinikan asiakkailta ei peritä käyntimaksua.	Turun yliopistossa hammaslääketiedettä opiskelevien hoitoharjoittelussa antamasta proteettisen hoidon kliinisestä osuudesta peritään 20 % tavanomaista alhaisempi asiakasmaksu.

2.14.4. Suun ja leukojen erikoissairaanhoito	Poliklinikkamaksu 71,30 €. Perusterveydenhuollossa annettu suun ja leukojen erikoissairaanhoito: 71,30 €/käynti.	Palvelu on maksuton alle 18-vuotiaille. Kerryttää maksukattoa.
2.15. Materiaalimaksu	14,20 €/CD-levy tai muu tallennusmedia: hammasröntgenkuvien tai muun kuvantamistutkimuksen tallentaminen CD-levylle tai muuhun tallennusmediaan	
3. Sosiaalihuollon asiakasmaksut		
3.1. Asumispalvelut		
3.1.1. Ympärivuorokautinen palvelu-asuminen		
3.1.1.1. Ympärivuorokautinen palveluasuminen • Pitkäaikainen	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 195 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioon otettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä ovat tarkemmin liitteessä 2.
3.1.1.2. Ympärivuorokautinen palveluasuminen • Lyhytaikainen • Kuntouttava lyhytaikaishoito • Kuntouttava arviointijakso yksikössä	Lyhytaikainen palveluasuminen ja kuntouttava lyhytaikaishoito 43,55 €/vrk Kuntouttava arviointijakso yksikössä 38,00 €/vrk	Asiakas tuo mukanaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet. Hoitopäivämaksu peritään tulo- ja lähtöpäivältä. Jos asiakas siirtyy lyhytaikaisesta asumisesta laitoshoitoon, asiakasmaksua ei peritä lähtöpäivältä.
3.1.1.3 Ympärivuorokautinen palveluasuminen • Päivä- tai yöhoito	29,95 €/vrk	Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.
3.1.2 Perhehoito (ml. ammatillinen perhehoito)		
3.1.2.1. Perhehoito • Pitkäaikainen	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 195 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioonotettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä ovat tarkemmin liitteessä 2.

3.1.2.2. Perhehoito • Lyhytaikainen	32,20 €/vrk	Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.
3.1.2.3. Perhehoito • Osavuorokautinen	20,65 €/4–12 tuntia	Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.
3.1.3. Yhteisöllinen asuminen		
3.1.3.1. Yhteisöllinen asuminen • Pitkäaikainen	Ei asiakasmaksua	Asiakas maksaa asumisen kustannukset. Asiakasta ei laskuteta sosiaalisesta kanssakäymistä edistävään toimintaan osallistumisesta.
3.1.3.2. Yhteisöllinen asuminen • Lyhytaikainen	Ei asiakasmaksua	Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet. Asiakasta ei laskuteta sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan osallistumisesta. Asiakkaalta laskutetaan tilapäisen kotihoidon käyntimaksu, enintään 2 käyntiä / päivä ja tarvittavat ateriat.
3.2. Laitospalvelu		
3.2.1. Laitospalvelu • Pitkäaikainen	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen laitospalvelun asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 131 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioon otettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä ovat tarkemmin liitteessä 2.
3.2.2. Laitospalvelu • Lyhytaikainen	71,50 €/vrk	Esimerkiksi alle 3kk kestävä lyhytaikaishoito ja päihde- ja riippuvuustyön laitosmuotoinen sosiaalinen kuntoutus. Kerryttää maksukattoa. Lyhytaikaisen laitospalvelun ylläpitomaksu 26,80 €/vrk peritään maksukaton ylittymisen jälkeen.
3.2.3. Laitospalvelu • Päivä- tai yöhoito	32,80 €/vrk	Henkilö on hoidollisista syistä sosiaalihuollon laitoksessa tai muussa toimintayksikössä hoidettavana vain joko päivällä (päivähoito) tai yöllä (yöhoito).
3.3. Kotihoito		
3.3.1. Kotihoito • Säännöllinen	Tulosidonnainen	Asiakasmaksun määräytyminen, liite 1. Mikäli asiakkaan kotihoitoon sisältyvä peseytymisapu toteutetaan hyvinvointialueen tiloissa, palveluun voi liittyä kuljetus. Kuljetuksen omavastuu / suunta on kuten liikkumista tukevien palvelujen omavastuu.
3.3.2. Kotihoito • Tilapäinen • Kuntouttava arviointijakso	Muun asiantuntijan kotikäynti 17,50 €/käynti.	Asiakkaalta laskutetaan enintään kaksi käyntiä / päivä.

3.4. Lapsiperheiden kotipalvelu	Tilapäinen lapsiperheiden kotipalvelu: 7,55 €/h Säännöllinen (yli 3 kk kestävä) palvelu on maksuton.	Asiakasmaksua ei peritä, jos - perheellä on toimeentulotuen asiakkuus - perheelle ei asiakasmaksulain mukaan määritettäisi asiakasmaksua - lapsella on lastensuojelun asiakkuus tai sosiaalihuoltolain mukainen erityisen tuen tarve - palvelutarve on todettu vammaispalvelujen asiakassuunnitelmassa.
3.5. Tukipalvelut ja muut asumiseen liittyvät palvelut		
3.5.1. Ateriapalvelut	Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	
3.5.2. Asiointipalvelu	12,00 €/kerta	
3.5.3. Siivouspalvelu	29,95 €/tunti	
3.5.4. Vaatehuoltopalvelu	12,00 €/koneellinen	Palveluun voi liittyä kuljetus. Kuljetuksen omavastuu / suunta on kuten liikkumista tukevien palvelujen omavastuu.
3.5.5. Turva-auttamispalvelu	Turvapuhelin, vuokra: 9,50 €/kk Lisäranneke samassa taloudessa asuvalle 3,50 €/kk Turvapuhelimen asennus ja poishaku: 45 €/kerta Turva-auttajakäynti: 35 €/kerta	
3.5.6. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta ohjautuva turva-auttajakäynti	85,20 €/kerta	Sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta turva-auttajakäynti ohjautuu henkilöille, joilla ei ole hyvinvointialueen myöntämää turva-auttamispalvelua.
3.5.7. Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä tai tukeva palvelu • Kuntouttava päivätoiminta	Kokopäiväinen: 23,95 €/kerta Osapäiväinen: 17,95 €/kerta Etäryhmätoiminta: 9,30 €/kerta	Kokopäiväisen kuntouttavan päivätoiminnan kesto on yli 4 tuntia. Osapäiväisen kuntouttavan päivätoiminnan kesto on enintään 4 tuntia. Palveluun sisältyy palvelun aikana tarjolla olevat ateriat. Palveluun voi liittyä kuljetus. Kuljetuksen omavastuu / suunta on kuten liikkumista tukevien palvelujen omavastuu.
3.5.8. Kauppapalvelu	17,40 €/kerta	
3.6. Omaishoito, omaishoitajan lakivapaat • Hoidettavalta omaishoitajan vapaan ajalta perittävä maksu	Hoidettavalta ei peritä asiakasmaksua, AV 23.11.2022 § 137.	Hoidettavan hoito voidaan järjestää esimerkiksi ympärivuorokautisena palveluasumisena, laitospalveluna, perhehoitona, omaishoidon sijaishoitona, yhteisöllisenä asumisena, kuntouttavana päivätoimintana tai tilapäisenä kotihoitona. Palvelumuodosta riippuen asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.
3.7. Läheistään	13,70 €/päivä	Hoidettavan hoito voidaan järjestää esimerkiksi

hoitavan vapaa • Hoidettavalta hoitajan vapaan ajalta perittävä maksu		lyhytaikaisena ympärivuorokautisena palveluasumisena tai laitospalveluna. Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.
3.8. Liikkumista tukeva palvelu	Kuljetuspalvelun omavastuuosuus on Fölin lähimaksuna maksetun normaalin kertalipun mukainen Varhan sisäisessä liikenteessä. Kuljetuspalvelun omavastuuosuuden kuukausittainen maksukatto Varhan sisäisessä liikenteessä on Fölin asiakasryhmän 30 päivän kausikortin taksan mukainen. Kuljetuspalvelun omavastuuosuus Varhan ulkopuolelle suuntautuvassa ja ulkopuolisessa liikenteessä on Matkahuollon Valtakunnallisten sarjalippujen asiakasryhmän (30 matkaa/30 päivää) hinnoittelun mukaan laskettava kertahinta. Työ- ja päivätoiminnan kuljetuspalvelun omavastuuosuus on Fölin lähimaksuna maksetun normaalin kertalipun mukainen.	Asiakkaan kanssa matkustaa veloituksetta saattaja ja asiakkaan alle 7-vuotiaat lapset. Muilta matkustajilta peritään suhteellinen osuus matkan normaalihinnasta. Useaa palveluun oikeutettua henkilöä kuljetettaessa omavastuu peritään vain yhdeltä.
3.9. Lastensuojelu	Lastensuojelun asiakasmaksu peritään asiakasmaksulain 7 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti. Maksu saa olla asiakasmaksuasetuksen mukaan enintään 2190,50 €/kk.	Lastensuojelussa peritään asiakasmaksulain 7 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti maksuja hoidon korvaukseksi eli lapsen kodin ulkopuolisen sijoituksen (kiireellinen sijoitus, avohuollon sijoitus ja huostaanotto) tai perhekuntoutuksen kustannusten korvaamiseksi. Maksu peritään kiireellisessä ja avohuollon sijoituksessa yli 3 kk kestäneestä sijoituksesta.
3.10 Sijaishoito	0–8 tuntia 10,75 € 8–16 tuntia 21,50 € 16–24 tuntia 32,20 €	Hoidettavan hoito voidaan järjestää sijaishoidolla omaishoitajan virkistysvapaan aikana. Hoidettavalta laskutetaan sijaishoidon asiakasmaksu hoidon keston perusteella. Asiakas tuo mukaan omat lääkkeet / inkontinenssitarvikkeet / hoitotarvikkeet.

4. Sosiaalihuollon asiakasmaksut: vammaispalvelut

1.1.2025 alkaen vammaispalvelulain 675/2023 mukaisesti

Vammaispalvelulain (380/1987) perusteella tehdyt päätökset pysyvät voimassa päätöksiin merkityn voimassaoloajan, kuitenkin enintään kolme vuotta uuden lain voimaantulosta. Päätökset on kuitenkin saatettava uuden lain mukaisiksi vammaisen henkilön aloitteesta aina tai hyvinvointialueen aloitteesta silloin, kun vammaisen henkilön palvelutarve sitä edellyttää. Siirtymäsäännöksen mukaiset asiakasmaksut alla erillisessä taulukossa.

4.1. Vammaisen henkilön valmennus, asumisvalmennus	Ylläpitomaksu, pitkäaikainen: 47,90 €/kk Maksu voidaan määritellä osissa sen mukaan mitä asiakas käyttää, yleinen osa peritään kaikilta asumisyksikössä asuvilta. Yleinen osa 20,35 €/kk Saunamaksu: 9,60 €/kk Pyykkihuolto: 14,35 €/kk Internetyhteys yhteisissä tiloissa: 3,60 €/kk. Ylläpitomaksu, lyhytaikainen: Yli 16-vuotiaille 14,45 €/vrk Alle 16-vuotiaille 10,80 €/vrk Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan	Valmennukseen kuuluva apu ja tuki on asiakkaalle maksutonta. Valmennukseen voi kuitenkin liittyä ylläpitoa eli esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet. Henkilö maksaa pitkäaikaisessa palvelussa yleiset asumisen kustannukset, kuten vuokran, sähkön ja veden.
4.2. Asumisen tuki, ryhmämuotoinen asuminen	Ylläpitomaksu, pitkäaikainen: 47,90 €/kk Maksu voidaan määritellä osissa sen mukaan mitä asiakas käyttää, yleinen osa peritään kaikilta asumisyksikössä asuvilta. Yleinen osa 20,35 €/kk Saunamaksu: 9,60 €/kk Pyykkihuolto: 14,35 €/kk Internetyhteys yhteisissä tiloissa: 3,60 €/kk. Ylläpitomaksu, lyhytaikainen: Yli 16-vuotiaille 14,45 €/vrk Alle 16-vuotiaille 10,80 €/vrk Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	Asumisen tukeen kuuluva apu ja tuki on asiakkaalle maksutonta. Ylläpidolla tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet. Henkilö maksaa pitkäaikaisessa palvelussa yleiset asumisen kustannukset, kuten vuokran, sähkön ja veden.
4.3. Lapsen asumisen tuki	Lapselta ja hänen vanhemmiltaan perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 534,60 €/kk.	Kun lapsen asumisen tuki järjestetään hänen kotiinsa, siihen liittyvät apu ja tuki sekä palvelut ovat maksuttomia. Kodin ulkopuolella järjestettävästä lapsen asumisen tuesta voidaan periä maksu, jos se on perheen toimeentulon edellytykset ja perheen elatusvastuu huomioon ottaen perusteltua. Hyvinvointialue voi periä maksuna kodin ulkopuolella toteutetusta lapsen asumisen tuesta maksun lapsen elatuksesta aiheutuneista kustannuksista. Jos vanhempi on velvoitettu suorittamaan lapselle elatusapua, hyvinvointialue voi periä lapselle suoritettavan elatusavun tai elatustuen siltä ajalta, kun

		lapsen asumisen tuki järjestetään kodin ulkopuolella. Elatuksesta perittävän maksun tai elatusavun tai -tuen perimisen lisäksi hyvinvointialue voi periä kohtuulliseksi katsottavan maksun muista lapsen tai nuoren tuloista, korvauksista tai saamisista. Asiakasmaksulaissa on määritelty yläraja, jota kaiken kaikkiaan lapsen asumisen tuesta perittävä maksu ei saa ylittää. Hyvinvointialueen on lapselta maksua periessään huolehdittava siitä, että lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on perhehoidossa asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen perhehoidon käyttövaran suuruinen ja pienryhmäkodissa asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen käyttövaran suuruinen.

4.4. Lyhytaikainen huolenpito	Lyhytaikaisen huolenpidon ylläpitomaksu: Yli 16-vuotiaille 14,45 €/vrk Alle 16-vuotiaille 10,80 €/vrk Loma-ajanhoito kerhomuotoisena: ylläpitomaksuna peritään maksu aterioista toteuman mukaan. Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	Lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito on maksutonta. Lyhytaikaiseen huolenpitoon kuuluva apu ja tuki on asiakkaalle maksutonta, siihen voi kuitenkin liittyä ylläpitoa eli esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet.
4.5. Vammaisen henkilön päivätoiminta	Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	Päivätoiminta on asiakkaalle maksutonta, mutta siihen voi kuitenkin liittyä ylläpitoa eli esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat vammaisen henkilön päivätoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.
4.6. Vammaisen henkilön liikkumisen tuki	Kuljetuspalvelun omavastuu-osuus on Fölin lähimaksuna maksetun normaalin kertalipun mukainen Varhan sisäisessä liikenteessä. Kuljetuspalvelun omavastuu-osuuden kuukausittainen maksukatto Varhan sisäisessä liikenteessä on Fölin asiakasryhmän 30 päivän kausikortin taksan mukainen. Kuljetuspalvelun omavastuu-osuus Varhan ulkopuolelle suuntautuvassa ja ulkopuolisessa liikenteessä on Matkahuollon Valtakunnallisten sarjalippujen asiakasryhmän (30 matkaa/30 päivää) hinnoittelun mukaan laskettava kertahinta.	Liikkumisen tuki on maksutonta silloin, kun se toteutetaan jollakin muulla tavalla kuin kuljetuspalveluna. Kuljetuspalveluista hyvinvointialue voi periä vammaiselta henkilöltä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaavan asiakasmaksun. Asiakasmaksu määräytyy ensisijaisesti linja-autoliikenteen taksan mukaan. Hyvinvointialue voi periä myös muun julkisen liikenteen maksuun verrattavissa olevan kohtuullisen maksun, jos kunnan alueella ei ole järjestetty julkista liikennettä. Hyvinvointialue voi periä asiakasmaksun vain, jos asiakas on tosiasiallisesti käyttänyt kuljetuspalvelua. Asiakkaan kanssa matkustaa veloituksetta saattaja ja asiakkaan alle 7-vuotiaat lapset. Muilta matkustajilta peritään suhteellinen osuus matkan normaalihinnasta. Useaa palveluun oikeutettua henkilöä kuljettaessa omavastuu peritään vain yhdeltä.
4.7. Kehitysvammaisten henkilöiden	Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	Työtoiminta on asiakkaalle maksutonta, mutta siihen voi kuitenkin liittyä ylläpitoa eli esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta.

työtoiminta		Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.
4.8. Laitospalvelu erityishuoltona	Ylläpitomaksu, lyhytaikainen: 71,50 €/vrk. Ylläpitomaksu, pitkäaikainen: tulosidonnainen.	Pitkäaikaisen palvelun asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 131 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioonotettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä huomioidaan asiakasmaksulain mukaisesti.
4.9. Ympärivuorokautinen palveluasuminen erityishuoltona	Ylläpitomaksu, pitkäaikainen: 47,90 €/kk Maksu voidaan määritellä osissa sen mukaan mitä asiakas käyttää, yleinen osa peritään kaikilta asumisyksikössä asuvilta. Yleinen osa 20,35 €/kk Saunamaksu: 9,60 €/kk Pyykkihuolto: 14,35 €/kk Internetyhteys yhteisissä tiloissa: 3,60 €/kk. Ylläpitomaksu, lyhytaikainen: Yli 16-vuotiaille 14,45 €/vrk Alle 16-vuotiaille 10,80 €/vrk Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat).	Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettu erityishuolto on asiakkaalle maksuton. Kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan kuitenkin periä kohtuullinen maksu. Ylläpidolla tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet.
5. Sosiaalihuollon asiakasmaksut: ateriamaksut		
5.1. Ateriamaksut	Ateriat: Aamiainen 3,60 €/ateria Lounas 7,00 €/ateria Iltapäiväkahvi 1,75 €/ateria Päivällinen 6,30 €/ateria Iltapala 1,95 €/ateria Koko vuorokausi 18,10 €/ateriapäivä Kotiin kuljetettu ateria 11,40 €/ateria Raaka-ainemaksu: Aamiainen 1,60 €/ateria,	Laskutus tilattujen aterioiden mukaan. Koskee vammaispalveluissa tilanteita, joissa asiakas osallistuu ruuan valmistukseen. Maksu peritään vain

	Lounas 3,10 €/ateria, Välipala 0,95 €/ateria, Päivällinen 2,80 €/ateria, Iltapala 0,95 €/ateria, Koko vuorokausi 9,40 €	raaka-aineista.

Liite 1 Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta peritään kuukausimaksu, joka määräytyy palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon mukaan. Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, käytetään maksua määrättäessä maksuprosenttia, joka vastaa keskimääräistä palvelutuntien määrää.

Säännöllisen kotihoidon käyntejä voidaan toteuttaa myös etäpalveluna esimerkiksi videokuvallisen internetyhteyden välityksellä. Säännöllisen kotihoidon asiakkaalla etäkäynnin aika lasketaan hoitoaikaan asiakasmaksua määriteltäessä. Maksuun ei sisälly asumiskustannuksia.

Asiakasmaksun suuruudesta päätettäessä asiakkaan kuukausituloina huomioidaan tulorajan yli menevä bruttotulo. Tuloraja määräytyy perhekoon perusteella (taulukko 1). Palvelutuntien määrä kuukaudessa ja perheen koko määräävät maksuprosentin, jolla tulorajan ylittävästä tulosta lasketaan kotihoidon kuukausimaksu (taulukko 2).

Taulukko 1. Perheen kokoon perustuvat tulorajat vuonna 2026

Perheen koko	**1**	**2**	**3**		**4**	**5**	**6**
Tuloraja €/kk	699	1290	2025		2503	3030	3481

Jos perheessä on henkilöitä enemmän kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 461 eurolla kustakin seuraavasta henkilöstä.

Taulukko 2. Palvelutuntien ja perheen koon perusteella määräytyvä maksuprosentti.

Palvelutunnit kuukaudessa	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6 henkilöä tai enemmän**
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12
18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12
20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12

22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat bruttotulot (Asiakasmaksulaki 10 f §):

- asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulonhankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
- eläkkeet, ilman rintamalisää ja ylimääräistä rintamalisää
- eläkettä saavan hoitotuki, ilman veteraanilisää
- lasten kotihoidon tuki
——opintoraha
- jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut apurahat ja muut vastaavat avustukset, siltä osin, kun ne ovat veronalaista tuloa
- pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat korko-, osinko- ja vuokratulot (kulut vähennettyinä)
- laskennallinen metsätulo (Asiakasmaksulaki 10 i §)

Jos asiakkaan tai hänen puolisonsa tulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kk keskimääräinen kuukausitulo.

Tulona ei oteta huomioon:

- lapsen elatuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lapsen elatusapua
- tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia (lukuun ottamatta eläkettä saavan hoitotukea), joita ovat esimerkiksi
- lapsilisä
- kansaneläkelain mukainen lapsikorotus
- sotilasavustus ja asevelvollisen päiväraha
- toimeentulotuki
- veteraanien etuuksia (ml. ylimääräinen rintamalisä ja veteraanilisä)

Asiakasmaksua määriteltäessä veronalaisina tuloina voidaan huomioida myös viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot korotettuna niillä prosenttimäärillä, jotka Verohallinto ennakkoperintälain nojalla vuosittain antamissaan päätöksissä ennakonpidätyksen ja ennakkokannon laskentaperusteista määrää.

Ennen kuin kotihoidon kuukausimaksu määrätään, henkilön kuukausituloista tehdään Asiakasmaksulain (10 g §) mukaiset vähennykset. Kun asiakas, jolla on asuinkäytössään 10 c §:n 3 momentissa tarkoitettu asunto, siirtyy sosiaalihuoltolain 21 a §:ssä tarkoitettuun tuettuun asumiseen tai 21 b §:ssä tarkoitettuun yhteisölliseen asumiseen, jossa hän saa jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua, on 10 e §:ssä tarkoitettua maksua määrättäessä asiakkaan tuloista vähennettävä lisäksi 10 c §:n 3 momentissa tarkoitetut todelliset asumismenot.

Liite 2 Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu

Palvelu katsotaan pitkäaikaiseksi silloin, kun sen arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (Asiakasmaksulaki 7b). Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta peritään maksukyvyn mukaan määräytyvä kuukausimaksu. Asiakkaan maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetyt vähennykset.

Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen nettokuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista tuloista, joista on tehty laissa tarkoitetut vähennykset. Jos kuitenkin kumpikin puolisoista on pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa, maksu määräytyy asiakkaan omien tulojen perusteella.

Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön pitää jäädä käyttövara, joka on

- pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa vähintään 195 €/kk
- pitkäaikaisessa perhehoidossa vähintään 195 €/kk
- pitkäaikaisessa laitoshoidossa vähintään 131 €/kk

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksussa huomioitavat nettotulot (Asiakasmaksulaki 10b §):

- eläkkeet, ilman rintamalisää ja ylimääräistä rintamalisää
- eläkettä saavan hoitotuki, ilman veteraanilisää
- palkkatulot ja muut verosta vapaat tulot tulonhankkimiskustannuksilla vähennettynä
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki
- alle 16-vuotiaan vammaistuki
- lasten kotihoidon tuki
- opintoraha
- opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset, siltä osin, kun ne ovat veronalaista tuloa
- pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat korko-, osinko- ja vuokratulot (kulut vähennettyinä)

Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa (Asiakasmaksulaki 10c §).

Ennen kuin asiakkaan pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon tai pitkäaikaisen laitoshoidon maksu määrätään, asiakkaan kuukausituloista vähennetään seuraavat kustannukset:

- asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu sekä hänen tosiasiallisista perhesuhteistaan johtuvat muut vastaavat kustannukset (elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen asumispalvelun alkamista)
- avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa tarkoitettu pesänjakajan tai tuomioistuimen määräämä hyvitys, joka asiakkaan on suoritettava rahana

- kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräajaksi tai elinkaudeksi pidätetty etuus, joka hänen on suoritettava rahana
- edunvalvojan palkkion perusmaksu (myös edunvalvontavaltuutetun palkkio enintään em. perusmaksun suuruisena)

Lisäksi asiakkaan kuukausituloista vähennetään todelliset asumismenot ennen pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, pitkäaikaiseen perhehoitoon tai pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtymistä seuraavasti:

- omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta (huomioidaan asiakkaan osuus: asunto-osakkeen hoitovastike, lämmitys, vesimaksun perusosa, kiinteistövero, tonttivuokra ja pakollinen kotivakuutus)
- vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta (huomioidaan lisäksi asiakkaan osuus: pakollinen kotivakuutus)
- asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta (huomioidaan lisäksi asiakkaan osuus: pakollinen kotivakuutus)

Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa (Asiakasmaksulaki 10d §)

- Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmaksun suuruudesta päätettäessä vähennetään maksun perusteena olevista tuloista kohtuulliset asumismenot, joita ympärivuorokautisesta palveluasumisesta aiheutuu.
- Asumismenoista vähennetään valtion varoista maksettava asumistuki.

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksun suuruudesta päätettäessä vähennetään maksun perusteena olevista tuloista:

- Terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset, joihin asiakas on oikeutettu saamaan korvausta sairasvakuutuslain nojalla. Kustannukset huomioidaan enintään sairasvakuutuslaissa mainitun vuosiomavastuun suuruisena. Sairausvakuutuslaissa mainittu vuosiomavastuu huomioidaan siten, että euromäärä jaetaan 12 kuukaudelle tasasuuriksi eriksi.
- Muiden kuin sairasvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin, kun lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeelliseksi. Nämä kustannukset huomioidaan asiakkaan tai hänen edustajansa antaman selvityksen perusteella. Selvityksessä on esitettävä lääkemääräys tai terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä kirjaus (esim. Omakannasta), josta selviää, että valmiste on tarpeellinen asiakkaan terveydelle.

Liite 3 Vammaispalvelut siirtymäsäännöksen mukaisesti

Vanhan vammaispalvelulain (380/1987) perusteella tehdyt päätökset pysyvät voimassa päätöksiin merkityn voimassaoloajan, kuitenkin enintään kolme vuotta uuden vammais-palvelulain voimaantulosta. Vammaisella henkilöllä voi olla sekä uuden että vanhan vammais-palvelulain mukaisia päätöksiä eri palveluista saman aikaisesti voimassa kolmen vuoden siirtymäaikana.		
Lyhytaikainen hoito tai asumispalvelu	Lyhytaikaisen asumispalvelun ylläpitomaksu: Yli 16-vuotiaille 14,45 €/vrk Alle 16-vuotiaille 10,80 €/vrk Alle 16-vuotiaiden osittainen ylläpito, eli osavuorokausihoito, on maksutonta. Jos hoito kestää yli vuorokauden, peritään asiakasmaksu.	Kehitysvammalain mukaisesta erityishuollon ja vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen ylläpidosta voidaan asiakkaalta periä maksu lukuun ottamatta alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa. Ylläpitomaksua ei peritä hoivasta ja huolenpidosta. Maksu ei kerrytä asiakasmaksukattoa. Ylläpitomaksu ei sisällä aterioita, ateriat laskutetaan käytön mukaan.
Pitkäaikainen palveluasuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen	Pitkäaikaisen asumisen ylläpitomaksu: 47,90 €/kk Maksu voidaan määritellä osissa sen mukaan mitä asiakas käyttää, yleinen osa peritään kaikilta asumisyksikössä asuvilta. Yleinen osa 23,35 €/kk Saunamaksu: 9,60 €/kk Pyykkihuolto: 14,35 €/kk Internetyhteys yhteisissä tiloissa: 3,60 €/kk. Ateriat: Laskutus asiakkaalta ateriamaksuhinnaston mukaan (5.1. Ateriahinnat)	Alle 16-vuotiaiden osittainen ylläpito, eli osavuorokausihoito, on maksutonta. Jos hoito kestää yli vuorokauden, peritään asiakasmaksu. Vammaisille järjestetään asumispalvelua kehitysvammalain mukaisena erityishuoltona ja vammaispalvelulain mukaisena palveluasumisena. Maksu ei kerrytä asiakasmaksukattoa. Ylläpitomaksu ei sisällä aterioita, ateriat laskutetaan käytön mukaan.
Pitkäaikainen laitoshoito ja laitoskuntoutus	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen laitoshoidon ja laitoskuntoutuksen asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Asiakkaalle pitää jäädä 131 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioon otettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä huomioidaan asiakasmaksulain mukaisesti.
Pitkäaikainen perhehoito, vammaispalvelulaki ja erityishuoltona myönnetty	Tulosidonnainen	Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta peritään kuukausimaksu. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty säädetyt vähennykset. Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle pitää jäädä 195 €/kk vähimmäiskäyttövara. Huomioon otettavat tulot ja vähennykset maksua määritettäessä huomioidaan asiakasmaksulain mukaisesti.

Perhehoito, lyhytaikainen	Perhehoito, lyhytaikainen: 32,65 €/vrk	
Perhehoito, osapäiväinen	Perhehoito, osapäiväinen: 20,65 €/4–12 tuntia	
Ikääntyvien vammaisten kerhotoiminta	Ikääntyvien vammaisten kerhotoiminta: 39,25 €/toimintakausi	Asiakas maksaa kuljetukset ja retket.
Vammaisten lasten kesätoiminta	Vammaisten lasten kesätoiminta: 59,90 €/lapsi/toimintakausi	Kuljetuksista peritään samansuuruinen maksu kuin vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen omavastuuosuus. Kehitysvammaisten lasten erityishuoltona järjestettävästä kesätoiminnasta ei peritä osittaista ylläpitomaksua eikä kuljetusmaksua.
Liikkumista tukeva palvelu	Kuljetuspalvelun omavastuuosuus on Fölin lähimaksuna maksetun normaalin kertalipun mukainen Varhan sisäisessä liikenteessä. Kuljetuspalvelun omavastuuosuuden kuukausittainen maksukatto Varhan sisäisessä liikenteessä on Fölin asiakasryhmän 30 päivän kausikortin taksan mukainen. Kuljetuspalvelun omavastuuosuus Varhan ulkopuolelle suuntautuvassa ja ulkopuolisessa liikenteessä on Matkahuollon Valtakunnallisten sarjalippujen asiakasryhmän (30 matkaa/30 päivää) hinnoittelun mukaan laskettava kertahinta. Työ- ja päivätoiminnan kuljetuspalvelun omavastuuosuus on 3 euroa.	